

CMU KM DAY 2024

60 ปี มข. ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม
สู่ Innovation University

CMU CHIANG MAI
UNIVERSITY

โครงการป้องกันผิวหนังอักเสบจากการ สัมผัสสิ่งขับถ่าย (IAD) ในทารกแรกเกิด

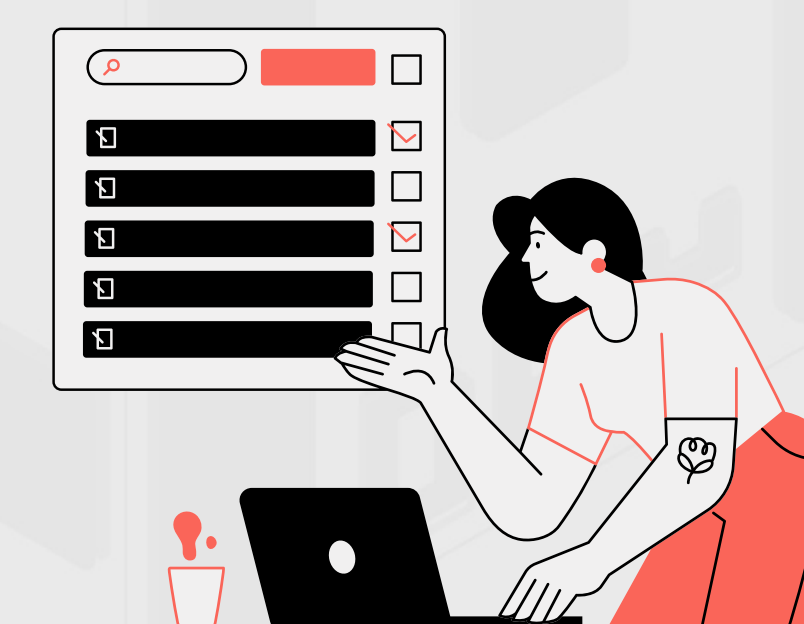
หอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิด งานพยาบาลผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

ที่มาและความสำคัญ

ผิวหนังเป็นอวัยวะที่มีพื้นที่มากที่สุดในร่างกาย มีหน้าที่ในการป้องกันเชื้อโรค ควบคุมอุณหภูมิ รับรู้ความรู้สึก และยังป้องกันการสูญเสียน้ำและอิเล็กโทรไลต์ และเนื่องจากผิวหนังทารกแรกเกิดยังมีการพัฒนาไม่สมบูรณ์ โครงสร้างของผิวหนังทารกจะบาง มีชั้น dermis และ epidermis เกาตัวกันอย่างหลวมๆ ส่งผลทำให้ผิวหนังเสี่ยงต่อการบาดเจ็บและแตกทำลายได้ง่าย ซึ่งโดยปกติการกะขี้ขี้ถ่ายบ่อยครั้งเป็นปกติ โดยเฉพาะทารกป่วยและทารกที่มีปัญหาเรื่องการดูดซึมสารอาหารและการขับถ่าย ทำให้เกิดการระคายเคืองและเกิดการอักเสบของผิวหนังจากการสัมผัสสิ่งขับถ่าย (Incontinent Associate Dermatitis: IAD) ได้ การอักเสบของผิวหนังจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายยังส่งผลต่อการทำให้เกิดความไม่สุขสบาย ติดเชื้อได้ง่าย และอาจส่งผลทำให้ระยะเวลาการนอนโรงพยาบาลนานขึ้น

จากสถิติการเกิดผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในหอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิดพบว่าในปี พ.ศ. 2564 พบการเกิดผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่าย 51 ราย หรือ 17.24 ครั้งต่อ 1000 วันนอนทารกแรกเกิด ปี พ.ศ. 2565 พบ 40 ราย หรือ 10.81 ครั้งต่อ 1000 วันนอนทารกแรกเกิด และปี 2566 พบ 53 ราย หรือ 16.31 ครั้งต่อ 1000 วันนอนทารกแรกเกิด ซึ่งจากสถิติจะพบว่าแนวโน้มการเกิดผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายมีเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นทางหอผู้ป่วยจึงได้จัดทำโครงการการดูแลเพื่อป้องกันการเกิดผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการก โดยทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนำมาปรับเป็นแนวทางการดูแลเพื่อป้องกันผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกในหอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิด วัตถุประสงค์เพื่อให้ทารกได้รับการดูแลผิวหนังอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อป้องกันและลดอุบัติการณ์ผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกแรกเกิดในหอผู้ป่วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อลดอัตราการเกิดผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกแรกเกิดในหอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิด
2. เพื่อให้บุคลากรในหอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิดทุกคน สามารถปฏิบัติตามแนวทางการดูแลผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกแรกเกิดได้ครบถ้วน

เป้าหมายของโครงการ

1. อัตราการเกิดผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกแรกเกิดในหอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิดลดลง น้อยกว่า 10 ครั้ง ต่อ 1000 วันนอนทารกแรกเกิด
2. เจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิดสามารถปฏิบัติตามแนวทางการดูแลผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกแรกเกิดได้มากกว่าร้อยละ 95

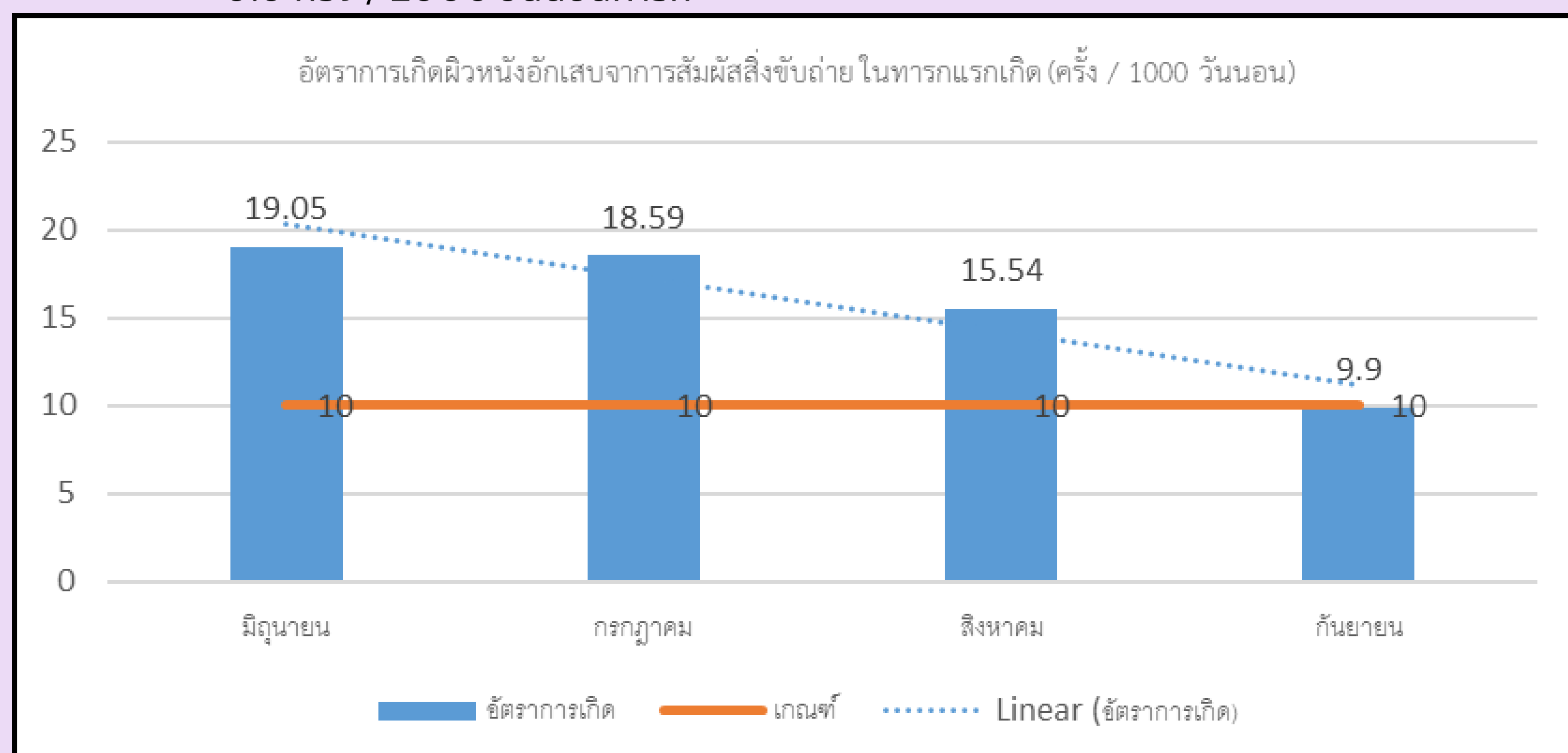
วิธีดำเนินการ

1. วางแผนจัดทำโครงการ
 - 1.1 ประชุม และ ประชุมหัวหน้าหอผู้ป่วย เจ้าหน้าที่ทุกระดับในหอผู้ป่วยถึงปัญหา และ อัตราการเกิดผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกแรกเกิดในหอผู้ป่วย
 - 1.2 จัดทำโครงการ
 - 1) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
 - 2) จัดทำ Flow และแนวทางการดูแลเพื่อป้องกันผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกแรกเกิด
 - 3) จัดทำแบบประเมินการอักเสบของผิวหนังจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายของการกในหอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิด โดยอ้างอิงจากเครื่องมือประเมินผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่าย ฉบับภาษาไทย Perineal Assessment Tool Thai Version: PAT-T (สุพิน ชื่นอิน และสมรพ บรรหารภักดิ์, 2023)
 - 1.3 สื่อสารการจัดทำโครงการให้กับบุคลากรในหอผู้ป่วยทุกคนรับทราบ
2. ดำเนินงานตามโครงการ
 - ใช้แบบประเมินความเสี่ยงการเกิดผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่าย (PAT-T) ในการเก็บรวบรวมสถิติการเกิดผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่าย ในหอผู้ป่วย
 - ประเมินการปฏิบัติตามแนวทาง (compliance) การป้องกันการเกิดผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกแรกเกิดของบุคลากรในหอผู้ป่วย

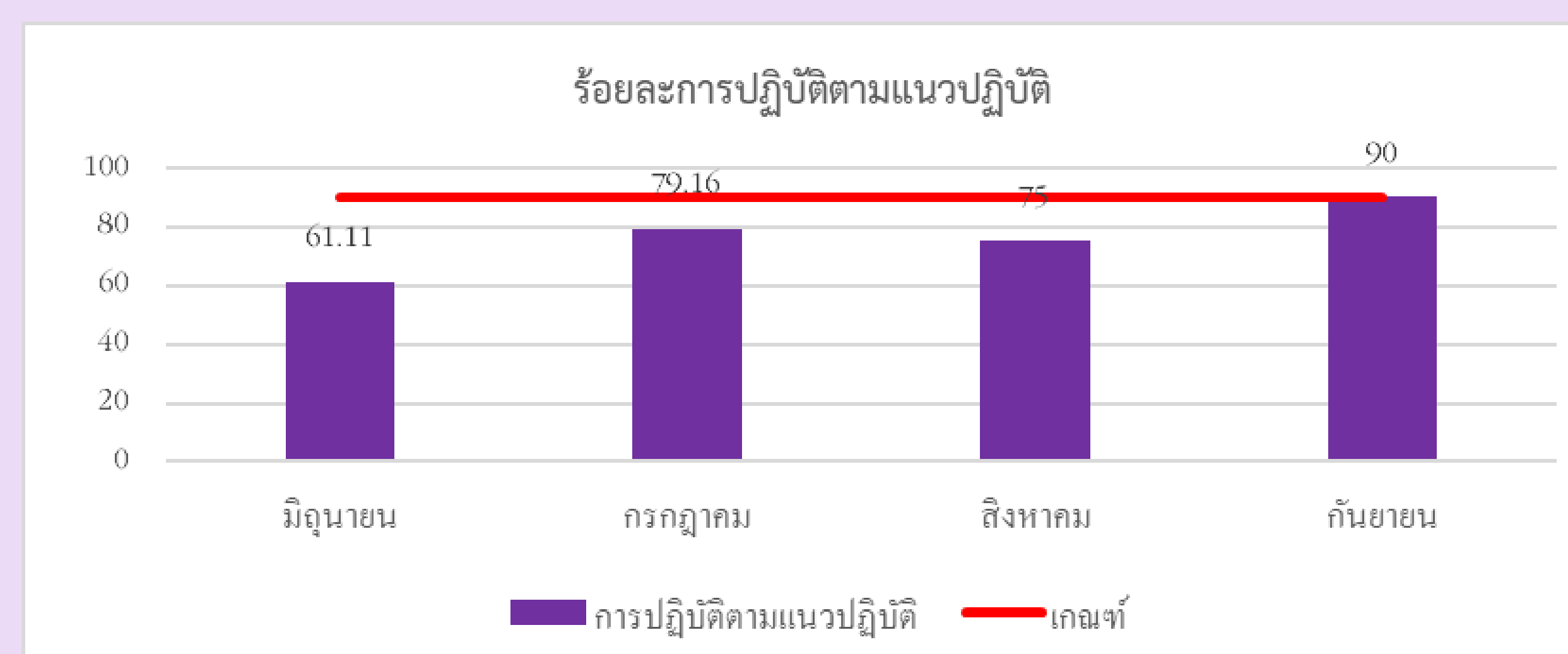
ผลการดำเนินการ

1. อัตราการเกิดการอักเสบของผิวหนังจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกแรกเกิดหอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิด เดือนมิถุนายน - กันยายน 2567
 - มิถุนายน = 4 ราย (mild = 3 ราย, moderate = 1 ราย)
= 19.05 ครั้ง / 1000 วันนอนทารก
 - กรกฎาคม = 5 ราย (mild = 4 ราย, moderate = 1 ราย)
= 18.59 ครั้ง / 1000 วันนอนทารก
 - สิงหาคม = 3 ราย (mild = 3 ราย, moderate = 0 ราย)
= 15.54 ครั้ง / 1000 วันนอนทารก
 - กันยายน = 2 ราย (mild = 1 ราย, moderate = 1 ราย)
= 9.9 ครั้ง / 1000 วันนอนทารก

จากกราฟแสดงอัตราการเกิดผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่าย ในการกแรกเกิด จะพบว่าอัตราการเกิดในเดือนมิถุนายนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีแนวโน้มลดลงตามลำดับในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม และต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในเดือนกันยายน

2. อัตราการปฏิบัติตามแนวทางการป้องกันการเกิดการอักเสบของผิวหนังจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกแรกเกิด

จากกราฟแสดงอัตราการปฏิบัติตามแนวทางการป้องกันการเกิดการอักเสบของผิวหนังจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกแรกเกิด ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดคือ $\geq$ ร้อยละ 95 ดังนั้นจึงยังต้องโปรโมตและกระตุ้นบุคลากรในหอผู้ป่วยให้ปฏิบัติตามแนวทางการป้องกันการเกิดการอักเสบของผิวหนังจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกอย่างสม่ำเสมอ จากการดำเนินโครงการโดยการพัฒนาแนวทางปฏิบัติป้องกันการอักเสบของผิวหนังจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในการกแรกเกิด หอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิด ซึ่งประกอบด้วย flow การดูแล แบบประเมินปัจจัยเสี่ยง และแบบประเมินการปฏิบัติตามแนวทางการดูแล โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการนำเครื่องมือการประเมินการเกิดการอักเสบของผิวหนังจากการสัมผัสสิ่งขับถ่าย (Perineal Assessment Tool ฉบับภาษาไทย: PAT-T) มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการกแรกเกิดในหอผู้ป่วย ทำให้สามารถเฝ้าระวัง ดักจับ ป้องกันและลดความรุนแรงของการอักเสบของผิวหนังจากการสัมผัสสิ่งขับถ่ายในระดับที่รุนแรงขึ้นได้

บทเรียนที่ได้รับ

การพัฒนาแนวทางการดูแลป้องกันผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่าย (IAD) เป็นการพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยตามมาตรฐานวิชาชีพส่งผลให้การกปลอดก๊จากภาวะแทรกซ้อนขณะอยู่ในโรงพยาบาล ลดระยะเวลาในการนอนรักษาและยังส่งผลให้บิดามารดามีความเชื่อมั่นและไว้วางใจในระบบการดูแลรักษาของโรงพยาบาลซึ่งสอดคล้องไปกับจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพ SHAPE-D ของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ในด้าน proactive Risk management และ Patient Engagement แต่ในช่วงที่หอผู้ป่วยได้มีการนำโครงการมาปรับใช้ ผลลัพธ์ที่ได้ของโครงการยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทางผู้จัดทำจึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเพื่อกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยมีการใช้แบบประเมินอย่างสม่ำเสมอเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นการดูแลแก้ไขปัญหาการเกิดผิวหนังอักเสบจากการสัมผัสสิ่งขับถ่าย (IAD) ในหอผู้ป่วยให้ลดลงตามเป้าหมายของโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ
นางสาวอรทัย เรือนแก้ว
0843791510
Orathai.r@cmu.ac.th

